

NATUURWAARDEN ELZERDIJK 44 TE EEFDE

Beoordeling aantasting natuurwaarden na bomenkap

Oktober 2015

Aalders Groenadvies

groen | natuur | landschap

NATUURWAARDEN ELZERDIJK 44 TE EEFDE

Beoordeling aantasting natuurwaarden na bomenkap

Opdrachtgever: Gemeente Lochem
Contactpersoon: 5.1.2e
Beleidsmedewerker landelijk gebied
Postbus 17
7240 AA LOCHEM

Opdrachtnemer: Aalders Groenadvies
Auteur: 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e VELP
Telefoon: 5.1.2e

Datum: 5 oktober 2015

Status: definitief

Aalders Groenadvies
groen | natuur | landschap

INHOUD

1. INLEIDING	
1.1 Achtergrondsituatie	1
1.2 Aanleiding en doel	1
1.3 Probleemstelling en resultaat	2
1.4 Leeswijzer	2
2. DEFINITIES NATUUR- EN LANDSCHAPSWAARDEN EN BELEIDSKADERS	
2.1 Landschapswaarden	3
2.2 Natuurwaarden	7
2.3 Landschapsontwikkelingsplan	8
2.4 Gelders Natuur Netwerk	10
3. EFFECTEN VAN BOMENKAP	
3.1 Aantasting natuurwaarden	11
3.2 Aantasting landschappelijke waarden	14
3.3 Impact van aanleg betonfundering	14
4. GEVOLGEN VOOR BOUWWERKZAAMHEDEN	
4.1 Huidige vergunning	15
4.2 Situering klimrotswand	15
5. HERSTEL- EN COMPENSATIEMAATREGELEN	
5.1 Herstelmaatregelen	16
5.2 Compensatiemaatregelen	16
5.3 Herstel- en compensatieplan	17
6. CONCLUSIE EN ADVIES	
6.1 Conclusie	20
6.2 Advies	20
6.3 Aanbevelingen	20

1. INLEIDING

1.1 Achtergrondsituatie

Op het terrein aan de Elzerdijk 44 te Eefde is een kartbaan en een adventureparcours aanwezig. Op 5 februari 2015 is door gemeente Lochem een omgevingsvergunning verleend voor het vergroten van het adventureparcours. In de groensingel rondom de kartbaan worden, links naast en achter de kartbaan, tussen de bomen klimconstructies aangebracht. In de hoek linksachter komt een klimrotswand op een min of meer rechthoekige betonnen fundering van ca. 9 x 12 m. De wand wordt 12 m1 hoog.

Het bouwplan voor de diverse elementen past binnen het bestemmingplan 'Buitengebied 2010' waarin de singel rond de kartbaan de bestemming 'bos' heeft met de aanduiding 'specifieke vorm van sport- survivalbaan' en de dubbelbestemming 'Waarde Archeologie 3'. Ter plaatse is het landschap getypeerd als 'Bos- en landgoederenlandschap'. In dit landschapstype is het beleid gericht op de instandhouding van de volgende kernkwaliteiten:

- parkachtige historische tuinen;
- oude boerderijen en landerijen;
- bos en houtwallen;
- afwisseling bos met kleinschalig landschap;
- boomgroepen en solitaire bomen in weides;
- lanen met dubbele bomenrijen.

Afbeelding 1: Overzicht situatie (bron: Google maps)

1.2 Aanleiding en doel

Bij het verlenen van de vergunning door de gemeente Lochem is ervan uitgegaan dat er geen houtopstanden zouden worden verwijderd. Bestaande houtstructuren (bos en houtwal) blijven in de vergunde situatie gehandhaafd. Aan de hand van dit grondbeginsel is door de gemeente Lochem geoordeeld dat de aangevraagde ontwikkelingen de kernkwaliteiten van het landschapstype niet aantasten. Dit oordeel is mede gebaseerd op het rapport van Stichting Staring Advies, december 2014 (rapportnummer 1281).

Op 15 september 2015 is door een inspecteur van gemeente Lochem bij een bouwcontrole ter plaatse, geconstateerd dat er diverse bomen gekapt zijn. Bij deze inspectie was aanwezig de dienstdoende B.O.A. Dit naar aanleiding van een bij de gemeente Lochem ingediende

melding van illegale kap. Er is daarmee een overtreding geconstateerd die niet in verhouding staat met de uitgangspunten waarop de vergunning verleend is, zie Bezoekrapport gemeente Lochem, 16 september 2015. De belangrijkste in relatie tot de aanwezige natuur- en landschapswaarden zijn:

- het kappen van bomen en struiken en het verwijderen van de stobben t.b.v. het realiseren van een betonfundering;
- het snoeien van bomen en verwijderen van struiken t.b.v. het realiseren van een betonfundering.

De geconstateerde overtreding is de aanleiding voor het opstellen van dit rapport. Het doel van dit rapport is om inzichtelijk te maken in hoeverre de natuur- en landschapswaarden zijn aangetast door de overtreding en welke gevolgen dit heeft.

1.3 Probleemstelling en resultaat

De hoofdvraag is: Is er door het verwijderen van houtopstanden sprake van aantasting van de aanwezige natuur- en landschapswaarden?

De volgende deelvragen zijn hierbij opgesteld:

- a. Hoe zijn de natuur- en landschapswaarden gedefinieerd?
- b. Welke effecten heeft de begane overtreding op deze waarden?
- c. Welke gevolgen heeft dit voor op de bouw van de klimrotswand en/of de situering daarvan?
- d. Hoe kunnen eventueel te niet gedane waarden worden hersteld?

Deze rapportage zal antwoord geven op bovenstaande vragen. Tevens zal worden geadviseerd welke wettelijke grondslag gemeente Lochem heeft om handhavend op te treden. Ongeacht de uitkomst van de vragen is door de gemeente Lochem aangegeven dat het gat in de singel moeten worden hersteld. Hiervoor zal een beplantingsvoorstel worden gedaan.

1.4 Leeswijzer

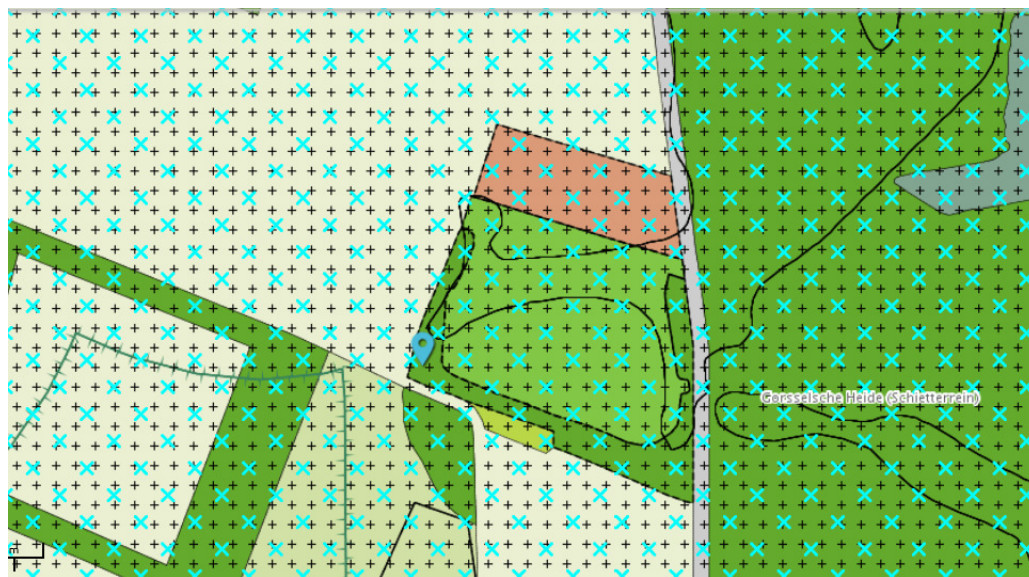
De hoofdstukken zijn volgend aan de beantwoording van de deelvragen. In hoofdstuk 6 zal de conclusie een antwoord geven op de hoofdvraag. Tevens zal in hoofdstuk 6 een advies worden gegeven hoe gemeente Lochem handhavend kan optreden.

Het beplantingsadvies voor het dicht maken van het gat in de singel wordt meegenomen bij de beantwoording op deelvraag D. Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 5.

2. DEFINITIES NATUUR- EN LANDSCHAPSWAARDEN EN BELEIDSKADERS

2.1 Landschapswaarden

In het bestemmingsplan is het deel waarop de ontwikkelingen plaatsvinden bestemd als 'Bos'. Het landschap waarin de kartbaan ligt is getypeerd als 'Bos- en landgoederenlandschap' (zie afbeelding 2). Het bestemmingsplan is de wettelijke grondslag waarbinnen een ontwikkeling moet passen om een vergunning te kunnen verlenen. Bij het verlenen van de vergunning is er vanuit gegaan dat alle houtopstanden behouden zouden blijven. Dit is ook door de aanvrager expliciet aangegeven en derhalve is er ook geen kapaanvraag ingediend.

Afbeelding 2: Uitsnede bestemmingsplan Buitengebied 2010 (bron:www.ruimtelijkeplannen.nl)

In onderstaande tabel is een uitsnede uit bestemmingsplan opgenomen waarin is aangegeven waarvoor de voor 'Bos' aangewezen gronden zijn bestemd.

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bos' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- de instandhouding en ontwikkeling van ter plaatse voorkomend bos/houtopstanden met daaraan eigen natuur- en landschapswaarden;
- de instandhouding en ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur-natuur;
- de instandhouding en ontwikkeling van de landschapstypen en hun kernkwaliteiten zoals in artikel 40.2 beschreven;
- water;
- met de bijbehorende onverharde en/of halfverharde voet- en fietspaden;
- extensief recreatief medegebruik;

alsmede voor:

- g. ter plaatse van de aanduiding '**begraafplaats**', een begraafplaats;
- h. ter plaatse van de aanduiding '**dagrecreatie**', een terrein voor dagrecreatie;
- i. ter plaatse van de aanduiding '**militair oefenterrein**', een militair oefenterrein;
- j. ter plaatse van de aanduiding '**specifieke vorm van recreatie - kampeermiddel**', recreatief nachtverblijf in één kampeermiddel;
- k. ter plaatse van de aanduiding '**specifieke vorm van recreatie - trekkershut**', trekkershutten op een landgoed;
- l. ter plaatse van de aanduiding '**specifieke vorm van sport - survivalbaan**', een survivalbaan.

Tabel 1: Uitsnede bestemmingplan (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Hieruit is op te maken dat het beleid vooral gericht is op de instandhouding en ontwikkeling van ter plaatse voorkomend bos/houtopstanden met daaraan eigen natuur- en landschapswaarden alsmede van de landschapstypen en hun kernkwaliteiten (als omschreven in artikel 40.2). Tevens is het gebied alsmede bestemd voor 'specifieke vorm van sport- en survivalbaan'. Hieruit is uit op te maken dat beide bestemmingen samen moeten kunnen gaan. In de bouwregels is de bouwhoogte voor 'Survivalbaan' 12 m1 (zie tabel 2).

7.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

7.2.1 Bos:

Toegestaan zijn uitsluitend bouwwerken geen gebouwen zijnde ten dienste van de bestemming, met een bouwhoogte van maximaal 3 meter, met dien verstande dat:

- a. één machine- en gereedschapsberging is toegestaan voor het beheer en onderhoud van ten minste 10 hectare aaneengesloten bos, met een goothoogte van maximaal 3 meter, een bouwhoogte van maximaal 5 meter en een oppervlakte van maximaal 30 m²;
- b. bij het beheer en onderhoud van ten minste 50 hectare aaneengesloten bos, is een machine- en gereedschapsberging toegestaan, met een oppervlakte van maximaal 60 m², een goothoogte van maximaal 3 meter en een bouwhoogte van maximaal 5 meter, voor het beheer en onderhoud.

7.2.2 Survivalbaan:

Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van sport - survivalbaan', zijn bouwwerken geen gebouwen zijnde toegestaan met een bouwhoogte van maximaal 12 meter (met uitzondering van overkappingen).

7.2.3 Trekkershutten:

Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie-trekkershut', zijn maximaal 3 trekkershutten toegestaan met een oppervlakte van 55 m² (inclusief veranda/berging/sanitair),

een goothoogte van 3 meter en een bouwhoogte van 5 meter.

7.3 Specifieke gebruiksregels

Voor het gebruik gelden de volgende regels:

De gronden mogen niet worden gebruikt voor lawaaisporten, tenzij deze daarvoor zijn aangeduid.

Tabel 2: Uitsnede bestemmingplan (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Voor het kappen van de bomen en het struikgewas en het verwijderen van de stobben was op grond van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning vereist (zie tabel 3). Deze is door de initiatiefnemer niet aangevraagd, derhalve is het onderdeel 'kappen' bij het aanvragen van de omgevingsvergunning voor bouwen niet ingevuld. Op het moment van het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen was er nog geen vergunning verleend (aanvraagstadium) en daarmee kan worden gesteld dat de uitzondering (7.4.2.c) niet geldt.

7.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.4.1 Verbod:

Het is verboden om op de voor 'Bos' aangewezen gronden zonder een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden de volgende werken en/of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

- a. het kappen, vellen of rooien van bomen en houtgewas en het verwijderen van de stobben;
- b. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen groter dan 20 m²;
- c. het afgraven of ophogen van gronden, en het graven van poelen;
- d. het egaliseren van gronden;
- e. het dempen van watergangen en/of waterpartijen;
- f. het wijzigen van de waterhuishouding;
- g. aanleggen van onder- en/of bovengrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen, en de daarmee verband houdende constructies en/of installaties.

7.4.2 Uitzonderingen op het aanlegverbod:

Het in [7.4.1](#) genoemde verbod geldt niet voor werken en/of werkzaamheden:

- a. op gronden die mede zijn bestemd voor 'Waarde - Cultuurhistorie' en reeds in dat kader worden getoetst;
- b. die tot het normale onderhoud en beheer worden gerekend;
- c. die nodig zijn voor de realisering van een bouwwerk waarvoor een omgevingsvergunning voor bouwen is verleend of die vergunningvrij kunnen worden gebouwd;
- d. die ten tijde van het van kracht worden van dit bestemmingsplan in uitvoering waren of waarvoor op dat tijdstip reeds een vergunning was verleend;
- e. die reeds moeten worden gemeld in het kader van de Boswet, met uitzondering van rooien, én worden uitgevoerd in het kader van een beheerplan ter versterking van de

ecologische waarde van het bos.

7.4.3 Voorwaarden voor vergunningverlening:

De in [7.4.1](#) genoemde vergunning mag alleen en moet worden geweigerd indien als gevolg van deze werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan, hetzij direct hetzij indirect te verwachten gevolgen, de in [7.1](#) genoemde waarden worden aangetast.

Tabel 3: Uitsnede bestemmingplan (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Indien het onderdeel kappen was ingevuld, waarbij duidelijk was geworden dat er een forse hoeveelheid bomen en bos zouden worden gekapt, had door gemeente Lochem getoetst kunnen worden of de genoemde waarden worden aangetast. Dit had kunnen leiden tot het weigeren van de vergunning of het vergunnen onder voorwaarden. Gezien bij de toetsing van de vergunningaanvraag het uitgangspunt was dat alle houtopstanden behouden zouden blijven was er geen weigeringsgrond zoals aangegeven in 7.4.3.

In het vigerende bestemmingsplan is het volgende opgenomen over de aanwezige landschapswaarden binnen het landschapstype 'Bos- en landgoederenlandschap' (zie tabel 4). Hiermee kan gericht worden beoordeeld of het kappen van de houtopstanden zoals nu is uitgevoerd een aantasting is van de waarden.

40.2 Landschapstypen

Voor de aangeduide landschapstypen gelden de volgende regels:

40.2.1 Beleid en kernkwaliteiten:

- a. Ter plaatse van de aanduiding '**beekdallandschap**' is het beleid gericht op de instandhouding en de ontwikkeling van het beekdallandschap met de volgende kernkwaliteiten: oost-west stromende beken, open dalen met veel hoogteverschillen, wegen, bebouwing en hoog opgaande beplanting evenwijdig aan dan wel haaks op de beken en gesitueerd aan de rand van het beekdal op de overgang naar andere landschapstypen;
- b. Ter plaatse van de aanduiding '**bos- en landgoederenlandschap**' is het beleid gericht op de instandhouding en de ontwikkeling van het bos- en landgoederenlandschap met de volgende kernkwaliteiten: parkachtige historische tuinen, oude boerderijen en landerijen, bos en houtwallen, afwisseling bos met kleinschalig landschap, boomgroepen en solitaire bomen in weides, lanen met dubbele bomenrijen;
- c. Ter plaatse van de aanduiding '**essenlandschap**' is het beleid gericht op de instandhouding en de ontwikkeling van het essenlandschap met de volgende kernkwaliteiten: microreliëf in de vorm van grote essen en steilranden, perceelrandbeplanting, houtwallen en houthakbosjes, onregelmatige verkaveling, grillige wegenstructuur, oude boerderijen en open essen en enken;
- d. Ter plaatse van de aanduiding '**kleinschalig kampenlandschap**', het kleinschalig kampenlandschap met kleinschalig landschap, microreliëf in de vorm van eenmansessen en steilranden, perceelrandbeplanting, houtwallen en houthakbosjes, grillige wegenstructuur met beplanting en open essen en enken;

- e. Ter plaatse van de aanduiding '**open broekgebied**' is het beleid gericht op de instandhouding en de ontwikkeling van het open broekgebied met de volgende kernkwaliteiten: vlak en open landschap met een regelmatig verkavelingspatroon, sloten, rechte wegen en grote open ruimten met weinig beplanting in de vorm van kleine boselementen en houtwallen;
- f. Ter plaatse van de aanduiding '**rivierenlandschap**' is het beleid gericht op de instandhouding en de ontwikkeling van het rivierenlandschap van het IJsseldal met de volgende kernkwaliteiten: openheid, natuurlijk karakter met nauwelijks bebouwing, afwisseling van hoge en lage delen, stroomruggen, stangen, zandgaten en wielen, zomer- en winterdijk;
- g. Ter plaatse van de aanduiding '**stuwwal**' is het beleid gericht op de instandhouding en de ontwikkeling van de stuwwal Lochem met de volgende kernkwaliteiten: het macroreliëf van de stuwwal, doorzichten, perceelrandbeplanting, de combinatie van bos op de oost- en westhelling en een krans van open essen en enken.

Tabel 4: Uitsnede bestemmingplan (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Geconcludeerd kan worden dat wanneer bij het aanvragen van de bouwvergunning was aangegeven dat er bomen en struikgewas gekapt zouden worden waarbij ook de stobbe zou worden verwijderd zodanig dat, zoals inmiddels is uitgevoerd, er een gat in de afschermdende singel/randbeplanting van de kartbaan zou ontstaan waarbij in de nieuwe situatie de 12 m1 hoge klimwand volledig in het zicht komt gezien vanuit het aangrenzende landschap, de vergunning niet had kunnen worden verleend. Tevens past het vergroten van de bestaande doorgang in de singel niet binnen de uitgangspunten van het bestemmingsplan. Wel was verlening mogelijk geweest onder voorwaarden om de te niet gedane waarden te mitigeren en/of te compenseren.

2.2 Natuurwaarden

De waarde voor natuur zijn in samenhang met de landschappelijke waarden. Daarnaast is de soortenbescherming in Nederland geregeld in de Flora- en faunawet. Deze kaderwet gaat uit van het nee, tenzij principe en heeft een aantal verboden ten aanzien van het verontrusten en verstoren van beschermde soorten. Voor alle overige soorten geldt een algemene zorgplicht. Dit houdt in dat schade aan alle in het wild levende dieren en planten in Nederland zoveel mogelijk moet worden voorkomen of beperkt.

Om het zorgvuldig handelen te borgen is door Stichting Staring Advies een rapportage opgesteld over het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Het oordeel van gemeente Lochem dat de aangevraagde ontwikkelingen de kernkwaliteiten van het landschap niet aantasten is mede gebaseerd op deze rapportage van Stichting Staring Advies, december 2014 (rapportnummer 1281) en op basis van de aanvraag en dat er geen houtopstanden zouden worden gekapt.

In de rapportage van Stichting Staring Advies is aangegeven dat het plangebied geen essentieel leefgebied is voor jaarrond beschermde vogelsoorten, algemene vogelsoorten en overige beschermde soorten. Enkele algemene, weinig verstoringsgevoelige, soorten zouden het plangebied als broedgebied kunnen gebruiken. Ondanks dat het geen essentieel

leefgebied is gaat er zeer zeker leefgebied verloren. Dit is een grondslag om in elk geval de oppervlakte gekapt bos te compenseren.

Behalve dat er in de rapportage van Stichting Staring Advies is geadviseerd om de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen is op geen enkele wijze is terug te vinden hoe het algemeen zorgvuldig handelen geborgd is tijdens de uitvoering. Echter is op dit moment, achteraf de uitvoering, niet na te gaan of er een feitelijke overtreding van de Flora- en faunawet is begaan. Aan het 'aantoonbaar zorgvuldig handelen' (algemene zorgplicht Flora- en faunawet artikel 2) is echter geen invulling gegeven.

Daarnaast kunnen vraagtekens worden gezet bij de kwaliteit van de rapportage gezien deze identiek is aan een eerdere rapportage uit januari 2013 waarbij ook de foto's gelijk zijn er niet opnieuw een veldbezoek heeft plaatsgevonden. De eerdere rapportage betrof alleen de oostzijde van het plangebied terwijl voor de nieuwere rapportage lijkt alsof er een aanname is gedaan dat de westzijde van het plangebied gelijk is aan de oostzijde. De eerdere rapportage uit 2013 was reeds in bezit van gemeente Lochem maar is niet betrokken bij de beoordeling van de vergunning.

Natuurkansen in Lochem

In de bijlage bij toelichting van het bestemmingsplan Buitengebied 2010 is in bijlage 3 'Natuurkansen' een rapportage opgenomen over de aanwezige natuurwaarden en kansen voor ontwikkeling van natuur in het buitengebied van de gemeente Lochem. Aan de hand van deze rapportage kan verder inzichtelijk worden of en hoe de aanwezige natuurwaarden zijn aangetast door het kappen van aanwezige houtopstanden.

Op basis van deze rapportage kan worden gesteld dat vooral het maken van de doorgang in de singel en het vergroten van de bestaande doorgang afbreuk doet aan de natuurwaarden. Het is een versnippering van het leefgebied van bos- en singelbewonende fauna en ontnemt daarmee de mogelijkheid tot migratie. Ook zijn de kleinere eenheden minder geschikt voor de schuwere soorten welke baat hebben bij grotere aaneengesloten leefgebied.

2.3 Landschapsontwikkelingsplan

Het Landschapsontwikkelingsplan is een beleidsmatig kader dat kan worden gebruikt bij het toetsten van voorgenomen ontwikkelingen in het landschap. Een dergelijke toets maakt vooraf de aantasting van de waarden inzichtelijk zodanig dat kan worden bepaald of en hoe het plan moet worden aangepast of dat bepaalde waarden moeten worden gemitigeerd of gecompenseerd.

In het landschapsontwikkelingsplan is het landschap opgedeeld in verschillende deelgebieden. Het terrein van de kartbaan ligt in deelgebied 'Boskamers: boscomplexen en open landschap'. Voor dit deelgebied is de volgende visie opgenomen.

Deze visie richt zich op het dramatiseren van het contrast tussen het open rivierengebied en het besloten dekzandgebied met boscomplexen en woonkernen; de landschappelijke grens wordt meer beleefbaar gemaakt. Dit kan door het contrast tussen de meer open gebieden en de besloten gebieden te versterken. Markante zichtlijnen worden benadrukt en gekoppeld aan routes.

Essentie van de landschapsontwikkelingsvisie voor dit deelgebied:

- Handhaven en versterken contrast rivierkleigebied en dekzandgebied
- Behoud relatie oude dorpskernen en buitengebied
- (Natte) landschaps- en natuurontwikkeling
- Koesteren oude cultuurgronden (enken en essen) en microreliëf

Tabel 5: Uitsnede Landschapsontwikkelingsplan (bron: www.lochem.nl)

Het Landschapsontwikkelingsplan geeft geen specifieke opgave voor het gebied rondom de kartbaan. Wel geeft de algemene visie van het Landschapsontwikkelingsplan aanknopingspunten omdat deze gericht is op behoud en herstel van bestaande structuren. Daarnaast ligt het gebied rondom de kartbaan binnen het, zoals in het Landschapsontwikkelingsplan aangeduide, 'Berlewalde'. Over het 'Berlewalde' zegt het Landschapsontwikkelingsplan het volgende.

In deze visie voor het gebied staat het behoud en gebruik van deze kracht centraal. Als drager van de visie wordt de metafoor Berlewalde gebruikt. Hiermee bedoelen we uiteraard niet het herstellen van de toestand van eeuwen geleden. Het gaat om het herkenbaar herstellen van de kenmerkende elementen en structuren van lang geleden in het landschap en waar mogelijk te gebruiken voor ruimtelijk en landschappelijk structurerende ingrepen in het gebied. Hiermee wordt niet alleen het unieke karakter van het gebied behouden maar ook verder benadrukt. Dit betekent concreet herintroductie van linden- en elzenbroekbossen, benadrukken van contrasten tussen openheid en geslotenheid van landschap, vernatting van het landschap door vasthouden van water in de 'haarvaten' en daarmee een vergroting en versterking van het kerngebied.

Deze landschapsontwikkelingsvisie staat dan ook in het licht van de metafoor Berlewalde. 'We gaan op weg naar een 21e eeuwse Berlewalde!'

"Realiseer een fijnmazig patroon voor flora en fauna. Maak gebruik van houtwallen, singels en sloten. Het groen als 'spinrag' in het landschap".

Tabel 6: Uitsnede Landschapsontwikkelingsplan (bron: www.lochem.nl)

Ook hieruit blijkt dat het behoud en herstel van een kleinschalig landschap gewenst is. Dit zowel landschapstechnisch qua beeld als voor de aanwezige flora en fauna.

Verder maakt het deelgebied maakt onderdeel uit van het dekzandlandschap. Kenmerk hiervan is het besloten karakter met en het zogenaamde coulissenlandschap. Het landschap is getypeerd als 'Bos- en landgoederen; bossen en coulissenlandschap'. Per landschapstype is een koesterkaart gemaakt welke in woord en beeld een waardering geeft van de karakteristieken van het betreffende landschap. De koesterkaarten worden normaliter ingezet om de wijze van uitvoering van initiatieven te optimaliseren. Dit zodanig dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij het gedachtengoed van het Landschapsontwikkelingsplan. De koesterkaarten geven goede handvatten hoe zoveel mogelijk positief rekening gehouden kan of moet worden met de landschappelijke waarden (moeten is van toepassing als voor het initiatief een vergunning nodig is en de gemeente bevoegd gezag is).

2.4 Gelders Natuur Netwerk

De kartbaan maakt geen onderdeel uit van de het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Wel grenst het er tegenaan. In de overwegingen die ten grondslag liggen aan het verlenen van de vergunning is meegenomen dat de aangevraagde ontwikkeling geen afbreuk doen aan het GNN.

Het is ook niet aannemelijk dat het kappen van de bomen een significant negatief heeft op het GNN. Zie hiervoor ook de eerder genoemde rapportages van Stichting Staring Advies.

3. EFFECTEN VAN BOMENKAP

3.1 Aantasting natuurwaarden

De onderstaande foto's geven een impressie van het kappen van de bomen en struiken en het verwijderen van de stobben en het afgraven van de bosgrond. Deze foto's zijn genomen tijdens een bezoek ter plaatse op 25 september 2015.

Afbeelding 3: Foto huidige situatie

Afbeelding 4: Foto huidige situatie

Afbeelding 5: Foto huidige situatie

Afbeelding 6: Foto huidige situatie

Afbeelding 7: Foto huidige situatie

Afbeelding 8: Foto huidige situatie

Op de foto's is duidelijk te zien hoe de locatie van de fundering in het bos is uitgegraven waarbij alle houtopstanden zijn verwijderd. Op onderstaande afbeelding is te zien hoe de situatie was voordat het bos gekapt is. Deze afbeelding is afkomstig van de vergunningaanvraag.

Afbeelding 9: Foto als bijlage bij vergunning (bron: gemeente Lochem)

Hierna foto's van de verbreding van de aanwezige doorgang in de singel en de aangelegde puinweg vanaf hier tot aan de locatie van de fundering. Deze foto's zijn genomen tijdens een controlebezoek door een medewerker van gemeente Lochem.

Afbeelding 10: Foto huidige situatie (bron: gemeente Lochem)

Afbeelding 11: Foto huidige situatie (bron: gemeente Lochem)

Afbeelding 12: Foto huidige situatie (bron: gemeente Lochem)

Op basis van de in hoofdstuk 2 weergegeven beleidsmatige uitgangspunten kan worden gesteld dat de natuurwaarden door de uitgevoerde kapwerkzaamheden zijn afgenomen. Hierbij is het volgende in overweging genomen.

- Er is sprake van afname van het leefgebied doordat een deel van het bos is verwijderd.
- Door de gemaakte doorgang in de singel en het vergroten van de bestaande doorgang is er sprake van versnippering van het leefgebied.
- Door de gemaakte doorgang in de singel en het vergroten van de bestaande doorgang is er sprake van minder migratiemogelijkheden voor kleine bosbewonende soorten.
- Door de gemaakte doorgang in de singel en het vergroten van de bestaande doorgang is er sprake van minder aaneengesloten leefgebied. Hierdoor nemen de kansen voor schuwere bosbewonende soorten af omdat deze baat hebben bij grotere aaneengesloten leefgebied.

De aantasting van de natuurwaarde heeft een negatief effect. Wel kunnen de natuurwaarden gecompenseerd worden waardoor er geen sprake is van een significant negatief effect. Echter heeft het volledig herstel van de natuurwaarden enkele jaren nodig omdat jonge aanplant niet direct de waarde van de gekapte bomen kan vervangen.

3.2 Aantasting landschappelijke waarden

Op basis van de in hoofdstuk 2 weergegeven beleidsmatige uitgangspunten kan worden gesteld dat de landschappelijke waarden door de uitgevoerde kapwerkzaamheden zijn afgenomen. Hierbij is het volgende in overweging genomen.

- Er is sprake van afname van de kleinschalige verdichting van het landschap. Hiermee wordt afbreuk gedaan aan het effect van coulissen.
- De kartbaan komt vanuit het omringende landschap meer in het zicht te liggen.
- De klimrotswand komt vanuit het omringende landschap gezien voor een groot deel in het zicht te liggen. Zeker gezien de toegestane hoogte. Nieuwe boomaanplant kan niet snel de afschermdende werking van de oude bomen overnemen.
- De totale landschappelijke inpassing van de kartbaan en het adventureparcours is onderbroken. Hiermee verdwijnt de logische ligging in het landschap van de kartbaan en het adventureparcours.

3.3 Impact van aanleg betonfundering

Doordat de stobbe zijn verwijderd en de fundering is uitgegraven is de bosgrond ter plaatse volledig verdwenen. Het verloren gegane bos is daardoor moeilijk op deze locatie te herstellen. Daarvoor zou dan ook de inmiddels uitgevragen grond weer moeten worden teruggebracht. Hiervoor dient de inmiddels geplaatste bekisting en stalen wapeningsconstructie weer verwijderd te worden. Doordat de grond los geweest is zal het lang duren voordat de oorspronkelijke situatie weer is hersteld. Zeker in de eerste jaren na herstel is de kans groot dat begroeiingen als braam en/of brandnetel de overhand krijgen. Dit is ongewenst.

Door het uitgraven van de fundering midden in het gebied van de zuidwest hoek kan hiermee deze gehele hoek van bosstructuur als verloren worden beschouwd. Van de afschermdende bossingel rondom de kartbaan was dit de enige hoek met een redelijke bosstructuur omdat hier nog sprake was van een behoorlijk aantal vierkante meters aaneengesloten bos. Door de nu uitgevragen fundering midden in deze hoek is dit aaneengesloten karakter teniet gedaan. Naast de feitelijke vierkante meters van de fundering tellen daarom ook de vierkante meters van de randzone mee ter compensatie. Totaal betreft het hiermee 600 m² aan te herstellen bos.

Een betere optie is dan om de tenietgedane bosstructuur elders te compenseren waarbij voor de verloren waarde van de bosstructuur en extra gecompenseerd wordt. Overwegende dat ca. 8 tot 10 jaar nodig is om vanuit nieuwe aanplant weer een bosschage ontstaan is die gelijke waarde heeft met het verwijderde bos lijkt een verhouding van ca. 200 % redelijk. Hierbij is het uitgangspunt dat hiermee tegemoet gekomen wordt aan de gestelde doelen in relevante beleidsdocumenten.

In den lande geen eenduidig beleid voor herplant en compensatie bij illegale kap. Wel is het uitgangspunt dat de teniet gedane waarde wordt hersteld waarbij minimaal het aantal bomen en/of oppervlakte bos wordt herplant. Daar bovenop wordt soms een boete opgelegd (variërend tussen 2.000-5.000 euro) of extra herplant ter compensatie, variërend van 130 tot 220 %. Dit om illegale kap te ontmoedigen. Een en ander afhankelijk de tenietgedane waarde en/of de reden van illegale kap zoals eigen woongenot of financieel-economisch belang met winst oogmerk. Dit laatste wordt doorgaans zwaarder aangerekend. Gezien dit laatste van toepassing is mag een herplant van 200 % als redelijk worden beschouwd.

4. GEVOLGEN VOOR BOUWWERKZAAMHEDEN

4.1 Huidige vergunning

De vergunning had niet zondermeer kunnen worden verleend als bomenkap vooraf bekend was geweest en als zodanig was aangevraagd. Wel had dan vooraf gekeken kunnen worden hoe de schade zoveel mogelijk te beperken was geweest. Hiervoor had dan in overleg met initiatiefnemer, op basis van de Landschapsontwikkelingsvisie, het initiatief kunnen worden bijgestuurd.

Gezien het geldende bestemmingsplan en ook de Landschapsontwikkelingsvisie wel ruimte geven aan het initiatief kan de vergunning in stand blijven. De tenietgedane waarden dienen dan wel te worden hersteld.

4.2 Situering klimrotswand

Gezien de fundering voor de klimwand al is uitgegraven en het terug storten van de deze grond ongewenste plantengroei met zich mee brengt is dit niet gewenst. De fundering kan verder afgebouwd worden en de klimrotswand kan op deze locatie gebouwd worden. Wel dient de schade van het kappen en verwijderen van de bosgrond gecompenseerd te worden.

Compensatie van de schade is mogelijk aangrenzend en in directe nabijheid van het plangebied. Het perceel aan de westkant van de kartbaan is in eigendom van de initiatiefnemer. Mocht deze compensatie niet mogelijk zijn dan zal alsnog de fundering verwijderd moeten worden waarna de oorspronkelijk situatie zoveel mogelijk zal moeten worden hersteld.

5. HERSTEL EN COMPENSATIEMAATREGELEN

5.1 Herstelmaatregelen

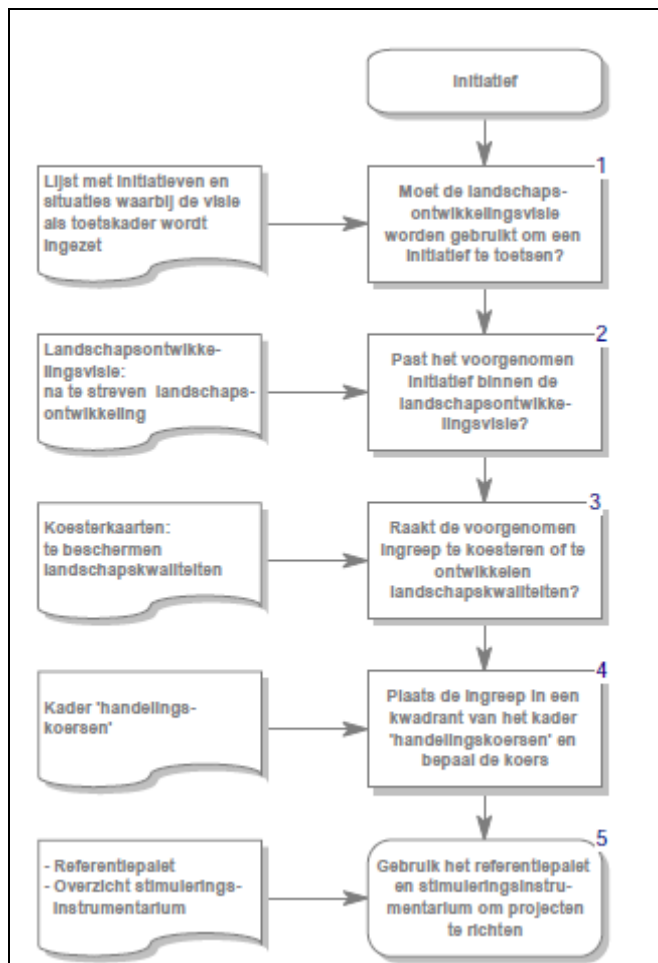
Herstel van de veroorzaakte schade ten aanzien van de gecreëerde doorgang in de singel en het verwijderen van het deel bos ter plaatse van de reeds uitgegraven fundering is alleen mogelijk als klimwand elders gesitueerd wordt. Herstel van de doorgang in de singel ter plaatse van de doorgang met de puinweg is wel mogelijk na afronding van de werkzaamheden. Dit geldt ook voor de aangebrachte puinweg.

Gezien het terugbrengen van de uitgegraven grond ook ongewenste plantengroei met zich meebrengt kan herstel van de teniet gedane waarde ook anders gerealiseerd worden. Hiervoor dient de singel in de volle lengte versterkt te worden aan de westzijde zodat een robuuste afscherming in de toekomst weer geborgd is, alsmede het herstel van de vierkante meters verloren gegaan bos. Het zuidelijke deel van de singel, ter plaatse van de klimwand, dient dan breder uit te lopen. Dit zodanig dat ca. dezelfde oppervlakte bos hier terugkomt. Dit geeft ook weer ruimte voor de ontwikkeling van grotere bomen die bijdragen aan de afscherming en landschappelijke inpassing van de klimwand.

5.2 Compensatiemaatregelen

Door de ontstane schade en niet de mogelijkheid tot volledig herstel van deze schade dient er naast herstelmaatregelen nog gecompenseerd te worden. Dit kan door conform beleid zoals bestemmingsplan, LOP en rapportage Natuurkansen in Lochem, bij te dragen aan de ontwikkeling van het landschap.

In het Landschapsontwikkelingsplan is hiervoor een toetsingskader opgenomen om te bepalen of ontwikkelingen getoetst moeten worden en hoe dan te handelen. In onderstaande tabel is dit kader opgenomen en zijn de vragen doorlopen.

Tabel 7: Uitsnede Landschapsonwikkelingsplan (bron: www.lochem.nl)

Voor het bepalen van de compensatiemaatregelen wordt wel de betreffende handelingskoers gehanteerd. Hier is overleg met de initiatiefnemer, zoals in de Landschapsonwikkelingsvisie is aangegeven, uitgesloten omdat er sprake is van een overtreding. Wel wordt voor het bepalen van de compensatiemaatregelen gestuurd op een duurzame relatie tussen enerzijds natuur en landschap en anderzijds de recreatieve voorziening van het adventureparcours. Beide kunnen elkaar op deze wijze versterken.

5.3 Herstel- en compensatieplan

Afbeelding 10 geeft het herstel- en compensatieplan weer. Hierbij beeldt de groene driehoek de bosaanplant weer met bosplantsoenen waarbij ook grotere maten bomen geplant worden. Hiermee is sneller het verloren gegane bosareaal terug en ook de afschermbrengende functie. De zuidzijde is ca. 30 m1 en de oostzijde ca. 40 m1.

De oranje lijn draagt bij aan het herstel en versterken van de singel. De te realiseren aanplant van bosplantsoenen grenst direct aan de bestaande houtsingel (waar nu de tijdelijke puinweg is gemaakt en verder noordwaarts), is ca. 6 m breed en loopt tot aan de bestaande doorgang. In de buitenste 2 meter dienen geen boomvormers te worden aangeplant om zo een extra gelaagdheid te creëren die bijdraagt aan extra afscherming maar ook ecologisch gezien waarde toevoegt.

De roodbruine lijn betreft de aanplant van een hakhoutsingel van ca. 4 m breed. Deze singel geldt compensatie en geeft een verbinding tussen Gorsselsche heide en het landschap ten westen van kartbaan. Tevens draagt dit bij ter vermindering van het isolement van het driehoekige bosje ten zuiden van de kartbaan.

Afbeelding 10: Overzicht herstel- en compensatie (bron ondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Aanplant bos

Maatvoering: ca. 30 x 40 x 50 m1: totale oppervlakte = ca. 600 m2

Bosplantsoen maat 60-80

Soorten: eik, beuk, berk, veldesdoorn, tamme kastanje, inheemse vogelkers, lijsterbes, krent, bosvlier.

Plantafstand 1 x 1 m

Solitaire bomen: 3 eiken maat 20-25 in groepsverband (onderlinge afstand ca. 7 m) en 1 beuk maat 20-25

Aanplant singel noord-zuid

Maatvoering: ca. 80 x 6 m1: totale oppervlakte = ca. 480 m2

Bosplantsoen maat en soort gelijk aan bosaanplant. Geen boomvormers in de eerste twee meter vanaf de westzijde.

Aanplant hakhoutsingel oost-west

Maatvoering: ca. 40 x 4 m¹: totale oppervlakte = ca. 160 m²

Bosplantsoen maat 60-80

Soorten: eik en berk waarbij uiteindelijk een natuurlijke onderbegroeiing kan ontstaan en waarbij de eiken als hakhout worden beheerd (eens in de 6 jaar afzetten).

Beheer

Na aanplant dient er ook aandacht te zijn voor beheer zodat het aangeplante zich ook daadwerkelijk kan ontwikkelen. Het beheer richt zich voor bomen in de eerste 3 jaar op watergeven. Het aanbrengen van een gietrand bij aanplant heeft dan ook de aanbeveling. Verder dienen de grote eiken behandeld te worden tegen eikenspintkever.

Voor het bosplantsoen richt het beheer zich in de eerste 3 jaar op het onkruidvrij houden. Hierbij is het doel dat de jonge aanplant voldoende licht en ruimte krijgt en dus niet door het onkruid overwoekerd wordt. Mocht het nodig zijn dan kan ook het bosplantsoen van water worden voorzien. Ook kan ervoor gekozen worden om dit niet te doen maar ook in het volgende seizoen verdroogde beplanting in te boeten. Hierbij is het uitgangspunt dan maximaal 20 % van de aangebrachte beplanting mag verdrogen. Anders is water geven noodzakelijk.

Het heeft de aanbeveling om de beplanting aan te brengen in het najaar. Voor eiken is het zelfs het beste om deze eind november / begin december aan te planten.

6. CONCLUSIE EN ADVIES

6.1 Conclusie

Gelet op de in de vorige hoofdstukken behandelde waarden en de uitgevoerde kapwerkzaamheden is er sprake van aantasting van natuur- en landschapswaarden. De aantasting van de natuur- en landschapswaarden leiden niet tot een significant negatief effect mits deze waarden worden gecompenseerd.

De waarden kunnen worden gecompenseerd zodanig dat dit geen gevolgen heeft voor de voorgenomen, en reeds uitgevoerde, werkzaamheden. De uitgevoerde kapwerkzaamheden en de daaruit vloeiende benodigde compensatiemaatregelen hebben geen gevolgen voor de klimrotswand of de situering daarvan.

6.2 Advies

De wijze waarop de waarden kunnen worden hersteld en gecompenseerd is uitgewerkt in hoofdstuk 5, paragraaf 3. Het advies is om deze herplantmaatregelen aan de initiatiefnemer op te leggen in de vorm van bestuursrechtelijke handhaving middels een herplantplicht.

Bij het opleggen van een herplantplicht is het belangrijk dat dit voornemen eerst aan de initiatiefnemer kenbaar wordt gemaakt waarbij de mogelijk wordt geboden tot het indienen van een zienswijze. Deze zienswijze dient te worden betrokken, of niet, bij het definitief opleggen van een herplantplicht. Tevens dient een redelijke datum te worden gesteld wanneer de herplantplicht dient te zijn gerealiseerd. Mocht na deze datum de herplant niet gerealiseerd te zijn dan kan gemeente Lochem een dwangsom opleggen of bestuursdwang toepassing.

6.3 Aanbeveling

Het heeft de aanbeveling om de initiatiefnemer ertoe te bewegen om een gedegen bosbeheer te voeren op zijn gronden. Dit omdat het adventureparcours afhankelijk van het bos. Veel bomen komen in een zelfde levensfase en jonge aanwas vanuit een struiklaag is nauwelijks aanwezig. Voor een duurzame relatie tussen het adventureparcours en zijn omgeving is een gedegen bosbeheer noodzakelijk. In onderstaande uitsnede uit de Landschapsontwikkelingsvisie wordt deze relatie onderstreept.

Tegelijkertijd is nu al sprake van een grote economische waarde van het gebied. Diverse economische activiteiten hebben baat bij de grote landschappelijke kwaliteiten, sommige ontleen hun bestaansrecht eraan. In het recente verleden kijkend zien we dat allerlei ontwikkelingen in gang zijn gezet die nu al een 21e eeuwse Berlewalde in de steigers zetten. Met Berlewalde roeien we dus niet tegen de stroom in. We geven daarentegen vanuit een gedegen visie een krachtige impuls aan een ontwikkeling waarin de eerste succesvolle stappen al zijn gezet!

"Zorg voor verwevenheid van natuur, landbouw, water en recreatie. Daar was de Achterhoek altijd sterk in en het is een uitdaging om daar sterk in te blijven".

Tabel 8: Uitsnede Landschapsontwikkelingsplan (bron: www.lochem.nl)

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2, 20